

عنوان مقاله:

گونه خاص از کاروانسراهای برون شهری مناطق کویری (نمونه موردی کاروانسرای الهاک در شاهراه خراسان)

محل انتشار:

همایش ملی کاروانسراهای ایران: گذشته، حال، آینده (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 29

نویسندگان:

بهمن سلطان احمدی - کارشناس ارشد مهندسی معماری اسلامی، دانشگاه سوره تهران، ایران

زهرا مهدوی امرئی - پژوهشگر شرکت تحقیقاتی مهراری

خلاصه مقاله:

ساخت هر بنایی به منظور برآورده شدن بخشی از نیازهای انسان می باشد. براساس این اصل کاروانسراها نیز با هدف فراهم آوردن آسایش و امنیت جان و مال مسافران در طول راه ها ساخته شده است. الگوی طراحی کاروانسراها در مناطق مختلف مسیرهای ارتباطی تابعی از شرایط جغرافیایی، فرهنگی، اقتصادی و نوع کاربری آنها است. ویژگی های محیطی منحصربه فرد هر منطقه موجب ساخت هیچ کاروانسرای یکسانی نشده است. حتی در مناطق با ویژگی های مشابه جغرافیایی هم دارای طرحی یکسان نمی باشند. بیشتر مناطق راه های ایران در مناطق کویری و حاشیه کویر قرار دارد که این عامل باعث شده است بیشترین فراوانی کاروانسراها در این مناطق جای داشته باشد. اکثر کاروانسراهای مناطق کویری دارای الگوی مشترک با الگوی غالب در طرح هستند. در میان کاروانسراهای این مناطق تعداد اندکی با الگوی خاص وجود دارد. عامل اصلی تفاوت در این کاروانسراها نسبت درصد سطح اشغال فضای باز به فضای ساخت است. در تمامی این کاروانسراها درصد فضای باز ۲۰ درصد کلسطح اشغال بنا را شامل می شود. مساحت کم حیات موجب طراحی متفاوتی از کاروانسراهای گذشته شده است. در این پژوهش با شناسایی کاروانسراهای با این ویژگی در مناطق کویری به ویژگی های مشترک آنها در قالب گونه خاص کاروانسراهای برون شهری پرداخته شده است. پنج کاروانسرای قوشه، میاندشت، شمش، زین الدین و الهاک که همگی قدمت صفوی دارند شناسایی شدند و کاروانسرای الهاک در استان سمنان به عنوان یکی از منزلگاه های شاهراه خراسان به عنوان منحصربه فردترین نمونه از گونه های خاص کاروانسراها به بررسی و شناخت ویژگی های معماری، هندسی، آرایه و تمام ابعاد بنا با برداشت و مطالعات میدانی صورت پذیرفته است.

کلمات کلیدی:

گونه شناسی، شاهراه خراسان، کاروانسرای الهاک، صفویه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1246168>

